

BÖLÜM 12

ÜST EKSTREMİTE KEMİKLERİ ANATOMİSİ VE KLİNİK ÖNEMİ

Yusuf SEÇGİN¹

Halil Şaban ERKARTAL²

Melike TATLI³

Zaid Ali Naji ZANQAH⁴

KEMİKLER HAKKINDA GENEL BİLGİ

Kemikleri inceleyen anatomi bilim dalına **osteologia (osteoloji)** denir. Kemikler insan vücudunda koruma, destek, bazı minerallerin depolanması ve kan hücrelerinin yapımı gibi görevleri üstlenmektedir. Erişkin bir insanın vücudunda yaklaşık **206** adet, yeni doğanda ise yaklaşık **270** kemik yer almaktadır (1-3).

Kemik dokusunun yaklaşık 2/3'lük kısmı inorganik maddelerden, 1/3'lük kısmı ise organik maddelerden oluşmaktadır. Kemiklerin dış kısmı eklem yüzeyleri hariç **periosteum** adı verilen zar ile çevrilidir. Periosteum'un dış tabakasına **stratum fibrosum**, iç tabakasına ise **stratum osteogenicum** adı verilmekte olup stratum osteogenicum kemiğin enine büyümesinde görev alır. Kemikler morfolojik olarak da **substantia compacta** ve **substantia spongiosa** olmak üzere iki kısımdan oluşurlar. Substantia compacta kısmında **Havers** ismi verilen çok sayıda ince kanalcık yer almaktadır. Uzun ve yassı kemiklerin içerisinde yer alan trabecula'lar arası boşluğa **cavitas medullaris** denir ve içerisinde **medulla ossium (kemik iliği)** bulunur. Bu yapı gençlerde kan yapıcı elemanların yoğunluğuna bağlı olarak

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi AD., yusufsecgin@karabuk.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0118-6711

² Arş. Gör., İstanbul Okan Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi AD., halilerkartal@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-6558-3265

³ Öğr. Görevlisi İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon AD., fztmeliketatli@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-8548-2421

⁴ Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Anatomi AD., zaid.alial16@gmail.com, ORCID iD: 0009-0006-2619-3180

lunatum, distalde os metacarpale IV, V, medialde os triquetrum, lateralde os capitatum ile eklem yapar (1).

Ossa metacarpi (El tarağı kemikleri)

Ossa metacarpi, ince ve uzun beş adet kemikten meydana gelir. Bu kemiklerin gövdesine **corpus ossis metacarpalis**, karpal kemiklere yakın proximal kısmına **basis ossis metacarpalis**, distal kısmına ise **caput ossis metacarpalis** ismi verilmektedir. Dıştan içe doğru I-V arasında isimlendirilirler ve **Os metacarpale I** en kalın ve kısasıdır. **Os metacarpale III**'de **processus styloideus** ismi verilen bir çıkıntıya sahiptir (1, 2).

Ossa digitorum (El parmak kemikleri)

Ossa digitorum, baş parmakta iki adet olmak üzere toplam 14 adet kemikten meydana gelir. Proximalden distale doğru **phalanx proximalis**, **phalanx media** ve **distalis** olmak üzere isimlendirilirler. Bunların proximal kısmına **basis phalangis**, distal kısmına ise **caput phalangis** ismi verilmektedir (1, 2).

Klinik Not

- **Bennett's kırığı**, I. metacarpal kemiğin kırığı olup kemiğin aşırı abduksiyonu sonucu meydana gelir.
- **Boksör kırığı**, V. metacarpal kemiğin distal ucunun kırığıdır.
- **Os centrale**, karpal kemiklerin dorsal tarafında yer alan varyasyonel bir kemiktir.
- **Os scaphoideum** en sık kırılan karpal kemiktir.
- **Os lunatum**, dislokasyonu fazla olan karpal kemiktir (1-3).

KAYNAKLAR

1. Kaplan A, Alaittin E. Anatomi 1. Cilt: Güneş Tıp Kitapevleri; 2020.
2. Yasin A. Her Yönüyle Anatomi 2019. 534-6 p.
3. Taner D. Fonksiyonel Anatomi. Taner D, editor. Ankara: HYB Basım Yayın; 2017.
4. Şahin B. Sağlık Bilimleri için Resimli Temel Anatomi: İstanbul Tıp Kitapevleri; 2019. 23-9 p.
5. Uzun MB. Sağlık Bilimleri için Anatomi. Öner Z, editor: Akademisyen Kitapevi; 2021. 21-7 p.